

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z urzędu w postępowaniu przymuszającym
z udziałem Stowarzyszenia (...) w W.
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 września 2019 r.,
zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 23 maja 2019 r., sygn. akt XXIII Gz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 23 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił - jako niedopuszczalną, na podstawie art. 398 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną uczestnika stowarzyszenia (...) w W. wniesioną w postępowaniu przymuszającym wszczętym wobec tego uczestnika z urzędu i zakończonym postanowieniem z 23 stycznia 2019 r. o oddaleniu zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Rejonowego w W. z 23 października 2018 r., którym nałożono na uczestnika grzywnę w wysokości 1.000 zł.

W zażaleniu na postanowienie z 23 maja 2019 r. uczestnik zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 519¹ § 1 i § 3 k.p.c. przez bezzasadne

przyjęcie, iż sprawa, w której zostało wydane postanowienie z 23 stycznia 2019 r. była sprawą rejestrową, gdy tymczasem była to sprawa z zakresu prawa osobowego, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna.

Uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie wszczętego przed Sądem Rejonowym [...] w W. było przymuszenie uczestnika do złożenia wniosku o zmianę wpisu dotyczącego nazwy stowarzyszenia oraz zmiany § 1 statutu dotyczącego nazwy stowarzyszenia, w ten sposób, żeby nazwa ta odróżniała się od nazwy stowarzyszenia zarejestrowanego pod innym numerem KRS. Podstawą do podjęcia czynności w ramach tego postępowania przez Sąd z urzędu był art. 24 ust. 1 ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1500; dalej - ustawa o KRS), stanowiący, że w razie stwierdzenia, iż wniosek o wpis do Rejestru lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia, wyznaczając dodatkowy termin.

Nawet jeśli u podłoża sytuacji, która skłoniła sąd rejestrowy do podjęcia działań przymuszających w stosunku do uczestnika leżał spór między nim a innym stowarzyszeniem o prawo do używania nazwy o określonym brzmieniu, to postępowanie zmierzające do spowodowania, że w rejestrze stowarzyszeń ujawniona zostanie nazwa uczestnika - zdaniem sądu rejestrowego - dostatecznie odróżniająca tego uczestnika od innego stowarzyszenia, używającego pewnej nazwy już wcześniej, miało charakter rejestrowy, gdyż zmierzało do spowodowania, że pewne dane opisujące status uczestnika zostaną wprowadzone do rejestru stowarzyszeń. Przedmiot postępowania w niniejszej sprawie nie może być zatem zestawiany z przedmiotem postępowania w sprawie zakończonej postanowieniami Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2007 r., II CZ 41/07 i z 30 października 2013 r., II CZ 59/13.

Na podstawie art. 519 k.p.c. w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje tylko wtedy, gdy sprawa, w której ma być wniesiona należy do którejś z kategorii wymienionych w tym przepisie.

Niniejsza sprawa nie jest sprawą z zakresu prawa osobowego, nawet w szerokim rozumieniu tego określenia, objaśnionym w postanowieniach Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2001 r., II CKN 1454/00 i z 30 maja 2001 r., III CKN 155/01. Ochrony nazwy jako pewnego dobra osobistego uczestnik powinien domagać się bowiem od tego, komu zarzuca, że posługuje się nią bezprawnie godząc w jego lepsze prawo, a tego rodzaju spór będzie podlegał rozpoznaniu w postępowaniu procesowym, nie zaś według reguł udzielania ochrony prawnej przez sąd rejestrowy, którego kompetencje ustalone w art. 24 ust. 1 ustawy o KRS i zrealizowane w niniejszej sprawie mają na celu spowodowanie, że uczestnicy obrotu prawnego zostaną zorganizowani stosownie do przewidzianych dla nich wymagań ustrojowych i ujawnienie na ten temat danych istotnych dla innych uczestników obrotu.

Stosownie do art. 519¹ § 3 k.p.c. skarga kasacyjna w postępowaniu rejestrowym przysługuje wyłącznie na postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru podmiotu podlegającego rejestracji.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 24 sierpnia 2011 r., IV CZ 38/11 (Lex nr 1147784), w kategorii wymienionych w art. 519¹ § 3 k.p.c. postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru podmiotu podlegającego rejestracji mieszczą się jedynie postanowienia o ujawnieniu w rejestrze podmiotu podlegającego rejestracji (wpis pierwotny, pierwszy) oraz usuwające z tego rejestru podmiot tamże ujawniony na podstawie wpisu pierwotnego. O możliwości zaskarżenia decyduje więc nie zakres pojęcia „postępowanie rejestrowe”, ale przedmiot rozstrzygnięcia wydanego w takim postępowaniu. Takie ograniczenie przez ustawodawcę dostępności skargi kasacyjnej w postępowaniu rejestrowym nie narusza standardów konstytucyjnych, gdyż w konstytucyjnych gwarancjach sprawiedliwego rozpoznania sprawy mieści się prawo do rozpoznania sprawy w postępowaniu dwuinstancyjnym. Ograniczenie dostępności i dopuszczalności skargi kasacyjnej rozstrzyganej przez Sąd Najwyższy jest wynikiem ustrojowego charakteru funkcji Sądu Najwyższego, stąd też ustawodawca skargę kasacyjną zastrzegł tylko do przypadków, gdy jest to uzasadnione potrzebą rozwoju prawa, ujednolicenia wykładni przepisów czy też wyjaśnienia kwestii prawnych o znaczeniu ogólnym.

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

aj